

Wat is doordecentralisatie? Wat zijn het woonplaatsbeginsel en verdeelmodel?

Waarom wil het Rijk beschermd wonen doordecentraliseren?

Wat is 'Beschermd Thuis'?

Wat is beschermd wonen in de Wmo2015?

Welke mensen wonen in beschermd wonen?

Om hoeveel mensen gaat het? Waarom zoveel?

Wat is de minimum schaalgrootte qua exploitatie voor beschermd wonen?

Blijft er beschermd wonen over in de Wmo als alle gemeenten 'Beschermd thuis' organiseren?

Als je in 2024 uit een ggz-kliniek komt en je hebt beschermd wonen nodig, hoe gaat dat dan?

Kun je je rechtstreeks aanmelden bij de beschermde woonvorm die bij je past?

Wat als de gemeente voor een ggz-cliënt geen woonplek buiten de regio wil inkopen?

Wat als de aanmeld-gemeente en de herkomstgemeente het niet eens worden?

Zijn er genoeg betaalbare woningen voor 'Beschermd Thuis' (wonen in de wijk)?

Krijgen cliënten straks meer begeleiding aan huis in alle gemeenten?

Krijgen ggz-cliënten in alle gemeenten onafhankelijke cliëntondersteuning?

Is het wetsvoorstel Woonplaatsbeginsel beschermd wonen goed uitvoerbaar?

Heeft het Woonplaatsbeginsel risico's voor cliënten wat betreft toegang en continuïteit van zorg?

Brengt de uitvoering van het Woonplaatsbeginsel risico's mee voor gemeenten?

Is het logisch om beschermd wonen te decentraliseren naar alle 342 gemeenten?

Is het logisch om de Wmo-taak voor beschermd wonen naar 342 gemeenten te decentraliseren?

Is er een beter alternatief voor doordecentralisatie van beschermd wonen?

Kun je zonder doordecentralisatie en woonplaatsbeginsel een objectief verdeelmodel voor het budget beschermd wonen invoeren?

Doordecentralisatie, woonplaatsbeginsel en verdeelmodel Beschermd Wonen

Klik op de vragen en de antwoorden verschijnen.

Wat het is

Over wie het gaat

Hoe het woonplaatsbeginsel werkt

Wat er nodig is voor succesvolle doordecentralisatie

Uitvoerbaarheid en risico's

Alternatief voor doordecentralisatie

valente⁷

Branchevereniging voor participatie, begeleiding en veilige opvang

Dit is het

Wat is doordecentralisatie Beschermd Wonen?

Wat zijn het woonplaatsbeginsel en verdeelmodel?

Doordecentralisatie betekent dat elke gemeente voor de eigen inwoners beschermd wonen moet organiseren en betalen. Nu doen 43 centrumgemeenten en hun regio's dat. Om de verantwoordelijkheid en het budget naar alle 342 gemeenten te verschuiven wordt een **woonplaatsbeginsel** in de Wmo opgenomen. Dat is nieuw, en betekent dat de gemeente alléén betaalt voor een eigen inwoner. Voor het budget is een **objectief verdeelmodel** ontwikkeld, ter vervanging van het huidige historisch verdeelmodel.

Waarom wil het Rijk beschermd wonen doordecentraliseren?

Het Rijk vindt dat elke gemeente verantwoordelijkheid moet nemen voor de eigen burgers. Net als in de jeugdzorg. Daarnaast wil het Rijk af van de historische verdeling van het budget, daar heeft men een nieuw verdeelmodel voor ontwikkeld. Om de verantwoordelijkheid en het budget naar alle 342 gemeenten te verschuiven wordt een woonplaatsbeginsel in de Wmo opgenomen.

Wat is 'Beschermd Thuis'?

Het Rijk en de gemeenten willen dat zoveel mogelijk mensen met ernstige psychische of psychosociale problemen zelfstandig wonen in de wijk, met de noodzakelijke begeleiding en ondersteuning aan huis. Dan noem je het 'Beschermd Thuis' en dan kan het 'Beschermd Wonen' worden afgebouwd.

Wat is beschermd wonen in de Wmo2015?

Beschermd wonen houdt in dat mensen een beschermde woonplek krijgen waar 24 uur begeleiding of toezicht wordt geboden. De woonplek kan een kamer zijn met gedeelde voorzieningen (keuken, gemeenschapsruimte en sanitair), het kan ook een studio of zelfstandige woonruimte zijn in een gezamenlijk wooncomplex.

Doordecentralisatie, woonplaatsbeginsel en verdeelmodel Beschermd Wonen

Klik op de vragen en de antwoorden verschijnen.

Wat het is

Over wie het gaat

Hoe het woonplaatsbeginsel werkt

Wat er nodig is voor succesvolle doordecentralisatie

Uitvoerbaarheid en risico's

Alternatief voor doordecentralisatie

Over wie het gaat

Welke mensen wonen in beschermd wonen?

Beschermd wonen is voor mensen met ernstige psychische of psychosociale problemen. Soms is sprake van verslaving of een licht verstandelijke beperking. Het gaat vaak om mensen die vanuit een ggz-kliniek, jeugd-ggz of jeugdzorginstelling aansluitend een periode nodig hebben (twee tot vier jaar) om te werken aan zelfredzaamheid en zelfstandigheid.

Om hoeveel mensen gaat het? Waarom zijn het er zoveel?

De cijfers van einde 2022 zijn nog niet bekend. Het CBS heeft de cijfers over het eerste halfjaar van 2022 gepubliceerd: 21.900 mensen.

Doordat er te weinig woningen voor uitstroom zijn, verblijven bewoners langer dan nodig in beschermd wonen en is de groep groter dan nodig. Met andere woorden: als er meer reguliere woningen zouden zijn, zouden er mindere mensen in beschermd wonen zitten.

Wat is de minimum schaalgrootte qua exploitatie voor beschermd wonen?

Aanbieders gaan uit van een minimum van dertig bewoners en woonplekken om de kosten van 24/7 begeleiding of toezicht te kunnen betalen.

Blijft er beschermd wonen over in de Wmo als alle gemeenten 'Beschermd thuis' organiseren?

Dat is onbekend. Het doel is om beschermd wonen af te bouwen.

Doordecentralisatie, woonplaatsbeginsel en verdeelmodel Beschermd Wonen

Klik op de vragen en de antwoorden verschijnen.

Wat het is

Over wie het gaat

Hoe het woonplaatsbeginsel werkt

Wat er nodig is voor succesvolle doordecentralisatie

Uitvoerbaarheid en risico's

Alternatief voor doordecentralisatie

Hoe het woonplaatsbeginsel werkt

Als je in 2024 uit een ggz-kliniek komt en je hebt beschermd wonen nodig, hoe gaat dat dan?

Eerst meld je je bij het Wmo-loket, het wijkteam, de centrale toegang of een andere toegangspoort voor de Wmo (dit verschilt per gemeente). Dan moet eerst je 'woonplaats' bepaald worden door de gemeente waar je je meldt; die 'aanmeldgemeente' doet onderzoek naar je 'herkomstgemeente'. Bij de vastgestelde herkomstgemeente kun je dan ondersteuning aanvragen en mogelijk krijg je vanuit die gemeente Wmo-ondersteuning.

Het is niet bekend of de gemeente waar je je meldt, overbruggingszorg of onderdak biedt tot de gemeente van herkomst vastgesteld is.¹

Kun je je rechtstreeks aanmelden bij de beschermde woonvorm die bij je past?

Nee, dat kan niet meer. Vanwege het woonplaatsbeginsel moet dat altijd via de procedure waar de gemeente bepaalt welke gemeente voor jou gaat betalen. Ook moet de gemeente akkoord gaan met plaatsing in de woonvorm buiten de eigen gemeente en moet de gemeente die woonplek inkopen. Het is niet bekend of de gemeente waar je je meldt, overbruggingszorg of onderdak biedt tot de gemeente van herkomst vastgesteld is.²

Wat als de gemeente voor een ggz-client geen woonplek buiten de regio wil inkopen?

Dan kan de ggz-client bezwaar maken tegen de Wmo-beschikking die hij heeft gekregen. Indien de gemeente het bezwaar afwijst kan de ggz-cliënt in beroep gaan bij de rechtbank. Het is niet bekend of een gemeente die voor bw verantwoordelijk is, ook ondersteuning moet leveren aan een cliënt (tijdens de bezwaarperiode) die een andere plek wil dan is toegekend.³

Wat als de aanmeldgemeente en de herkomstgemeente het niet eens worden?

Dan kunnen gemeenten naar een geschillencommissie van de VNG stappen. Het betekent voor cliënten dat ze al die tijd moeten wachten op ondersteuning en een beschermde woonplek.

Doordecentralisatie, woonplaatsbeginsel en verdeelmodel Beschermd Wonen

Klik op de vragen
en de antwoorden
verschijnen.

Wat het is

Over wie het gaat

Hoe het woonplaatsbeginsel werkt

Wat er nodig is voor succesvolle
doordecentralisatie

Uitvoerbaarheid en risico's

Alternatief voor doordecentralisatie

Wat er nodig is voor succesvolle doordecentralisatie

Voor succesvolle doordecentralisatie zijn genoeg betaalbare woningen nodig, en moeten cliënten begeleiding aan huis en onafhankelijke cliëntondersteuning kunnen krijgen. Een wettelijke verplichting tot regionale samenwerking is cruciaal.

Zijn er genoeg betaalbare woningen voor 'Beschermd Thuis' (wonen in de wijk)?

Nee, die zijn er niet. Of ze de komende jaren ter beschikking komen is onzeker. Het huidige tekort aan (passende) sociale huurwoningen zal zeker nog de komende tien jaar aanhouden.

Krijgen cliënten straks meer begeleiding aan huis in alle gemeenten?

Dat is onbekend. Er zijn geen plannen bekend waarin staat dat ggz-cliënten meer begeleiding krijgen.

Krijgen ggz-cliënten in alle gemeenten onafhankelijke cliëntondersteuning?

Nee. In de meeste gemeenten is geen specifieke clientondersteuning voor ggz-cliënten, ook al zijn gemeenten wel wettelijk verplicht hierin te voorzien.⁴

Doordecentralisatie, woonplaatsbeginsel en verdeelmodel Beschermd Wonen

Klik op de vragen en de antwoorden verschijnen.

Wat het is

Over wie het gaat

Hoe het woonplaatsbeginsel werkt

Wat er nodig is voor succesvolle doordecentralisatie

Uitvoerbaarheid en risico's

Alternatief voor doordecentralisatie

Uitvoerbaarheid en risico's

Is het wetsvoorstel Woonplaatsbeginsel beschermd wonen goed uitvoerbaar?

Voor gemeenten: ja, mits er landelijke afspraken zijn over de overdracht van cliënten tussen gemeenten, over 'de beste plek voor de client', over passend aanbod, over moment en wijze van in- en uitstroom, en over intergemeentelijk contractmanagement. Die afspraken zijn er (nog) niet.

Voor aanbieders: nee, slecht uitvoerbaar, er ontstaan grote administratieve lasten.⁵

Heeft het Woonplaatsbeginsel risico's voor cliënten wat betreft toegang en continuïteit van zorg?

Ja. Er is minder keuzevrijheid voor cliënten doordat gemeenten en aanbieders het inkopen buiten de eigen gemeente of regio complex of niet uitvoerbaar vinden, dus minder kans op passende zorg. Er is te weinig kennis van deze doelgroepen bij kleine gemeenten en daardoor geen passende hulp.

Er is risico op escalatie omdat cliënten worden geweigerd bij de toegang, of omdat vaststellen van herkomst te lang duurt. In kleine gemeenten is weinig of geen aanbod aan ambulante mogelijkheden voor zorg en participatie en daardoor bestaat het risico op escalatie bij cliënten met ernstige psychische aandoeningen ('verward gedrag').⁶

Brengt de uitvoering van het Woonplaatsbeginsel risico's mee voor gemeenten?

Ja, kleine gemeenten die meer instroom van ggz-clieñten zien dan verwacht, lopen grote financiële risico's. Ook zijn de uitvoeringslasten aan gemeentezijde zeer substantieel doordat extra ambtenaren nodig zijn voor inkoop, toegang, beleidsontwikkeling, toezicht en verantwoording.

Doordecentralisatie, woonplaatsbeginsel en verdeelmodel Beschermd Wonen

Klik op de vragen en de antwoorden verschijnen.

Wat het is

Over wie het gaat

Hoe het woonplaatsbeginsel werkt

Wat er nodig is voor succesvolle doordecentralisatie

Uitvoerbaarheid en risico's

Alternatief voor doordecentralisatie

Alternatief voor doordecentralisatie

Is het logisch om beschermd wonen te decentraliseren naar alle 342 gemeenten, terwijl woonzorgvisies (met daarin huisvestingsafspraken voor aandachtsgroepen) regionaal overeengekomen worden?

Nee.

Is het logisch om de Wmo-taak voor beschermd wonen naar 342 gemeenten te decentraliseren terwijl het plan is om het toezicht op de Wmo regionaal te organiseren?

Nee.

Is er een beter alternatief voor doordecentralisatie van beschermd wonen?

Ja. Indien de uitvoering van beschermd wonen regionaal wordt belegd (via een wettelijke verplichting), met een gezamenlijk budget, en een gezamenlijke toegang voor ggz-cliënten, dan kunnen de uitvoeringskosten beperkt blijven; dan is een robuuste ambtelijke inzet mogelijk; dan blijven de financiële risico's beperkt door regionale solidariteit en dan kan de noodzakelijke expertise op het gebied van ggz en toezicht geborgd worden.

Kun je zonder doordecentralisatie en woonplaatsbeginsel een objectief verdeelmodel voor het budget beschermd wonen invoeren?

Ja dat kan.

Dat is onder meer al gedaan voor maatschappelijke opvang (43 centrumgemeente-regio's ontvangen 450 miljoen euro) en voor vrouwenopvang en veilig thuis (35 centrumgemeente-regio's ontvangen 209 miljoen euro).

Doordecentralisatie, woonplaatsbeginsel en verdeelmodel Beschermd Wonen

Klik op de vragen en de antwoorden verschijnen.

Wat het is

Over wie het gaat

Hoe het woonplaatsbeginsel werkt

Wat er nodig is voor succesvolle doordecentralisatie

Uitvoerbaarheid en risico's

Alternatief voor doordecentralisatie

Bronnen

^{1, 2 en 3} Zie pagina 19 van de Handreiking VNG:

<https://vng.nl/sites/default/files/2021-12/concept-handreiking-woonplaatsbeginsel-beschermd-wonen-versie-15-12-21.pdf>

< [terug naar vermelding](#)

⁴ Bronnen: rapport Zorgen voor Burgers, Nationale Ombudsman, mei 2018
rapport 'Blijvende zorg', Nationale Ombudsman, september 2020;
Praktijktoets AEF i.o.v. VWS: 'De cliënt (de)centraal. Gevolgen van de doordecentralisatie en het woonplaatsbeginsel voor mensen die beschermd (willen) gaan wonen', november 2020

< [terug naar vermelding](#)

⁵ Bronnen: respectievelijk Uitvoeringstoets Gemeenten door VNG Realisatie, september 2020;

AEF rapport 'Kostenverrekening of woonplaatsbeginsel beschermd wonen', 2020:

<https://vng.nl/sites/default/files/2022-04/200929-Definitieve%20eindrapportage%20UT%20Woonplaatsbeginsel%20BW%20versie%201.0.pdf>

< [terug naar vermelding](#)

⁶ Bronnen: Praktijktoets AEF i.o.v. VWS: 'De cliënt (de)centraal. Gevolgen van de doordecentralisatie en het woonplaatsbeginsel voor mensen die beschermd (willen) gaan wonen', november 2020;

Rapport CPB 'Decentrale bekostiging beschermd wonen', augustus 2019

< [terug naar vermelding](#)

Doordecentralisatie, woonplaatsbeginsel en verdeelmodel Beschermd Wonen

Klik op de vragen en de antwoorden verschijnen.

Wat het is

Over wie het gaat

Hoe het woonplaatsbeginsel werkt

Wat er nodig is voor succesvolle doordecentralisatie

Uitvoerbaarheid en risico's

Alternatief voor doordecentralisatie

Doordecentralisatie, woonplaatsbeginsel en verdeelmodel Beschermd Wonen

 leder

 mens

 telt.

 www.valente.nl

 twitter.com/verenigvalente

 [linkedin.com/company/
vereniging-valente](https://linkedin.com/company/vereniging-valente)

 valente⁷

Branchevereniging voor participatie,
begeleiding en veilige opvang